COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 29 september 2004

in een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag (Zaak COMP/C.37.750/B2 — Brasseries Kronenbourg — Brasseries Heineken)

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2004) 3597)

(Slechts de teksten in de Nederlandse en Franse taal zijn authentiek)

(2005/503/EG)

Op 29 september 2004 heeft de Commissie een beschikking goedgekeurd in een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag. In overeenstemming met de bepalingen van artikel 30 van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad [1] publiceert de Commissie hierbij de namen van de partijen en de belangrijkste punten van de beschikking, waaronder de opgelegde sancties, rekening houdend met het rechtmatige belang van de ondernemingen inzake de bescherming van hun bedrijfsgeheimen. Een niet-vertrouwelijke versie van de volledige tekst van de beschikking is te vinden in de authentieke talen van de zaak en in de werktalen van de Commissie op de website van DG COMP op het volgende adres: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. INLEIDING

(1) De beschikking betreft een „wapenstilstandsovereenkomst" met betrekking tot de bierverkoop in Frankrijk voor consumptie buitenshuis („on trade-circuit"). Uit het door de Commissie verzamelde bewijsmateriaal blijkt dat de twee voornaamste brouwerijgroepen in Frankrijk, Brasseries Kronenbourg SA en Heineken France SA (voorheen „Sogebra"), en hun respectieve moedermaatschappijen op dat moment, Groupe Danone en Heineken NV, deze overeenkomst op 21 maart 1996 hebben gesloten. Dit gebeurde naar aanleiding van een „overnameoorlog" om drankengroothandels. Enerzijds moest de overeenkomst spoedig een einde maken aan de oplopende kosten van de overnames van drankengroothandels, terwijl ze anderzijds tot doel had de geïntegreerde distributienetwerken van de betrokken partijen in evenwicht te brengen. De „wapenstilstandsovereenkomst" is echter nooit daadwerkelijk ten uitvoer gelegd.

II. SAMENVATTING VAN DE ZAAK

1. Achtergrond van de zaak en procedure

(2) De zaak is van start gegaan naar aanleiding van informatie die Interbrew NV (nu „Inbev NV") verstrekte in het kader van de kartelzaak van de Belgische brouwerijen (Beschikking van de Commissie van 5 december 2001 inzake een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag (Zaak IV/37.614/F3 PO/Interbrew en Alken-Maes) (PB L 200 van 7.8.2003, blz. 1). Op basis van deze informatie heeft de Commissie in het jaar 2000 verschillende inspecties uitgevoerd en haar onderzoek na verscheidene verzoeken om informatie voltooid.

(3) Op 4 februari 2004 heeft de Commissie de procedure ingeleid en een mededeling van punten van bezwaar gericht aan Brasseries Kronenbourg SA, Heineken France SA, Groupe Danone en Heineken NV. De vier partijen hebben hun schriftelijke opmerkingen aan de Commissie toegezonden. Zij hebben echter afgezien van het recht om hun standpunt tijdens een hoorzitting uiteen te zetten.

2. Betrokken sector

(4) Deze zaak betreft de bierverkoop in het Franse on trade-circuit.

(5) De drie aan de overeenkomst deelnemende bedrijven waren samen goed voor ongeveer drievierde van het in 1999 in Frankrijk geconsumeerde biervolume.

3. Aard van de inbreuk

(6) De Commissie stelde de volgende inbreuk vast: op 12 februari 1996 kondigden Heineken NV en Heineken France SA hun plannen aan om de groepen Fischer en Saint Arnould over te nemen van Groupe Danone en Brasseries Kronenbourg SA. Aangezien de groepen Fischer en Saint Arnould een belangrijk volume Kronenbourg-bier verdeelden, bracht dit feit een werkelijke overnameoorlog teweeg. Elke brouwerijgroep nam bijgevolg een groot aantal drankengroothandels over, wat leidde tot een al even grote inflatie van de overnameprijs van dergelijke groothandels. Op 21 maart 1996 kwamen Brasseries Kronenbourg SA, Heineken France SA en hun

[1] PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1.

respectieve moederbedrijven, Groupe Danone en Heineken NV, tot een „wapenstilstandsovereenkomst" met betrekking tot de overname van drankengroothandels en het in evenwicht brengen van hun geïntegreerde distributienetwerken. Zij kwamen meer bepaald het volgende overeen:

— een voorlopige status quo op het gebied van de overnames (verbod om door te gaan met overnames van groothandels die niet op een overeengekomen lijst waren vermeld),

— het in evenwicht brengen van het totale biervolume dat verdeeld wordt door het netwerk van elke partij, en

— het in evenwicht brengen van het volume van biermerken dat door elke partij op de markt wordt gebracht terwijl het door de andere partij gedistribueerd had moeten worden.

(7) Uit een interne nota van de Heineken-groep blijkt duidelijk dat de overeenkomst bestaat. Groupe Danone en Brasseries Kronenbourg SA hebben daarenboven het bestaan van de wapenstilstandsovereenkomst niet tegengesproken. Er moet echter op worden gewezen dat de Commissie geen bewijs heeft van de tenuitvoerlegging van de overeenkomst. Integendeel, bepaalde groothandels die op de overeengekomen lijst voorkwamen als toegewezen aan een van de partijen zijn uiteindelijk door de andere partij overgenomen. De partijen bleven groothandels overnemen die niet op de overeengekomen lijst waren vermeld. Bovendien trachtten de partijen tijdens de periode van 1996 tot 2002 de biermerken van hun concurrenten te vervangen door hun eigen merken binnen het eigen distributienetwerk. Een overeenkomst die moest zorgen voor een evenwicht tussen de merken verloor zo alle belang.

III. JURIDISCHE BEOORDELING

1. Mededingingsbeperking wegens het beoogde doel

(8) De „wapenstilstandsovereenkomst" van 21 maart 1996 was in de eerste plaats bedoeld om de investeringen van de groepen Heineken en Danone onder controle te krijgen, aangezien daarmee werd beoogd snel een einde te maken aan de oplopende kosten van groothandelsovernames. Bovendien heeft de overeenkomst veel weg van een overeenkomst die tot doel heeft de on trademarkt onder de twee groepen te verdelen. Met het tot stand brengen van het tweeledige evenwicht, zoals hierboven vermeld in punt 2.3, wilden beide partijen zich er daadwerkelijk van vergewissen dat een partij de andere niet zou domineren op deze markt.

(9) Voor de toepassing van artikel 81, lid 1, hoeft volgens vaste rechtspraak geen acht meer te worden geslagen op de concrete gevolgen van een overeenkomst wanneer eenmaal is gebleken dat deze tot doel had de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt te verhinderen, te beperken of te vervalsen. Aangezien de overeenkomst waarop deze zaak betrekking heeft, ten doel had de mededinging te beperken via een bevriezing van de overnames en het bewerkstelligen van een evenwicht tussen de geïntegreerde distributienetwerken van de partijen, concludeert de Commissie dat deze overeenkomst in strijd is met artikel 81 van het EG-Verdrag, zelfs indien de overeenkomst geen resultaten heeft opgeleverd.

2. Aanmerkelijke gevolgen voor de handel tussen lidstaten

(10) Volgens vaste rechtspraak dient een overeenkomst tussen ondernemingen de handel tussen de lidstaten te kunnen beïnvloeden, om op grond van een aantal objectieve elementen feitelijk en rechtens met een voldoende mate van waarschijnlijkheid te kunnen verwachten dat deze overeenkomst een directe of indirecte, effectieve of potentiële invloed kan hebben op handelsverkeer tussen de lidstaten. Daar is in dit geval sprake van.

(11) Voor buitenlandse brouwerijen die niet over distributienetwerken in Frankrijk beschikken, zijn de netwerken van de Franse brouwerijen namelijk een van de voornaamste toegangswegen tot de markt. Onder deze omstandigheden kon de wapenstilstandsovereenkomst, die bedoeld is om op nationaal niveau een evenwicht te scheppen tussen de geïntegreerde distributienetwerken van Heineken NV/Heineken France SA en Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA, een ongunstige invloed hebben op de voorwaarden voor de toegang tot de on trade-markt voor buitenlandse brouwerijen en daarmee ook op de ingevoerde volumes. Bovendien was en is Interbrew France als grootste importeur van bier in Frankrijk voor het verdelen van een aanzienlijk volume van haar product in het Franse on trade-circuit afhankelijk van de distributienetwerken van Heineken France SA en Brasseries Kronenbourg SA. Derhalve zou een overeenkomst die tot doel had de mededinging tussen de distributienetwerken van de hierboven vermelde bedrijven te beperken, de aan Interbrew France voorgestelde handelsvoorwaarden voor de distributie van haar producten kunnen beïnvloeden.

IV. GELDBOETEN

1. Basisbedrag

Zwaarte van de inbreuk

(12) De Commissie houdt rekening met i) de aard van de inbreuk, ii) de concrete weerslag ervan op de markt indien meetbaar en iii) de omvang van de relevante geografische markt.

i) De wapenstilstandsovereenkomst is een horizontale overeenkomst die bedoeld is om de mededinging te beperken tussen ondernemingen met een groot marktaandeel. Een overeenkomst die beoogt op korte termijn greep te krijgen op de kosten van de overname van groothandels door een einde te maken aan een overnameoorlog kan echter niet beschouwd worden als een inbreuk die gelijk staat aan een overeenkomst tot het vaststellen van het prijsniveau. Wat de overeenkomst voor de verwezenlijking van een evenwicht tussen de distributienetwerken van de beide brouwerijgroepen op langere termijn betreft, heeft een dergelijke overeenkomst meer weg van een marktverdelingovereenkomst. Aangezien de overeenkomst veeleer bedoeld was om te beletten dat één groep de markt zou domineren dan om alle concurrentie tussen deze concerns op te heffen of belemmeringen op te werpen voor derden, gaat het in deze echter niet over marktverdeling in de „klassieke" zin.

ii) De overeenkomst is niet uitgevoerd en heeft derhalve geen gevolgen gehad op de markt.

iii) Met betrekking tot de omvang van de geografische markt houdt de Commissie er rekening mee dat de overeenkomst het hele grondgebied van Europees Frankrijk besloeg, maar dat de overeenkomst beperkt werd tot het on trade-circuit, dat goed is voor minder dan een derde van de totale verkoop in Frankrijk.

(13) Op grond van alle vermelde elementen meent de Commissie dat de adressaten van deze beschikking een zware inbreuk op artikel 81 van het EG-Verdrag hebben gepleegd.

Duur van de inbreuk

(14) Aangezien de overeenkomst niet ten uitvoer is gelegd, is er geen reden om het basisbedrag van de opgelegde geldboete te verhogen.

(15) Een basisbedrag van 1 000 000 EUR is daarom voor zowel Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA als Heineken NV/Heineken France SA vastgesteld.

2. **Verzwarende omstandigheden**

(16) In 1984 werd Groupe Danone (destijds „BSN") al veroordeeld wegens marktverdelingovereenkomsten die bedoeld waren om de status quo te handhaven en om een evenwicht op de markt tot stand te brengen (Beschikking van de Commissie 84/388/EEG inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag, IV/30.988 — Overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in de sector vlakglas in de Benelux-landen (PB L 212 van 8.8.1984, blz. 13)). Als verzwarende omstandigheid rechtvaardigt recidive derhalve een verhoging van het basisbedrag van de geldboete voor Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA met 50 %. Er zijn geen andere verzwarende omstandigheden.

3. **Verzachtende omstandigheden**

(17) Er zijn geen verzachtende omstandigheden.

4. **Uiteindelijk bedrag van de geldboete**

(18) Op grond van het voorgaande dient het uiteindelijke bedrag van de aan elke onderneming op te leggen geldboete als volgt te zijn:

— Groupe Danone en Brasseries Kronenbourg SA zijn hoofdelijk en gezamenlijk aansprakelijk voor het bedrag van 1 500 000 EUR,

— Heineken NV en Heineken France SA zijn hoofdelijk en gezamenlijk aansprakelijk voor het bedrag van 1 000 000 EUR.